

Responsible Credit Conference London 2008

8th International Conference on Financial Services
13/14 November 2008 – New Connaught Rooms, London

‘Londonska deklaracija’ povodom globalne kreditne krize

Uvod

Dvije stotine sudionika iz dvadeset i šest zemalja okupilo se 13. studenog 2008. na konferenciji u Londonu kako bi raspravili globalnu kreditnu krizu. Konferencija je zaključila da se trenutačno od poreznih obveznika širom svijeta traži podmirivanje sve većeg računa za spas banaka i financijskih institucija. No kućanstva su ta koja osjećaju najgore posljedice urušavanja globalnog financijskog sustava. Potrošači, koje se poticalo na pretjerano zaduživanje hipotekarnim i potrošačkim kreditima, sada su suočeni s ovrhama i insolventnošću, ugrožene su njihove uštedevine i mirovine, a nezaposlenost raste.

Temelj naše rasprave bile su Preporuke Vijeća Europe (Rec/(2007)8) koje se odnose na pravna rješenja za problem prezaduženosti građana, koje zemlje članice okvirno upućuju da:

- poduzimaju mjere koje će sprječavati prezaduženost
- ublaže posljedice prisilne naplate dugova, te
- rehabilitiraju prezadužene osobe i obitelji

Sudionici konferencije dali su široku podršku okvirnim preporukama Vijeća Europe, istovremeno zaključivši da se u mjerama koje se trenutačno poduzimaju u nizu zemalja članica ne vodi računa o kriznoj situaciji s kojom se sada suočavaju kućanstva. Sudionici konferencije stoga su podržali donošenje sljedeće deklaracije.

Londonska deklaracija

Mi, Europska koalicija za odgovorno kreditiranje, uz podršku naših partnera širom svijeta, pozivamo naše vlade, regulatore financijskog tržišta i središnje banke na poduzimanje hitnih mjera kojima će podržati kućanstva u financijskim poteškoćama, te da u suradnji s nama i drugim organizacijama potrošača i građanskim organizacijama, znanstvenicima i predstavnicima sindikata donesu nova pravila za upravljanje kreditnim tržištima na međunarodnoj, europskoj i na nacionalnim razinama.

Trenutačna kriza rezultat je dugoročnog zanemarivanja interesa potrošača na kreditnim tržištima te neprimjerenog reguliranja industrije financijskih usluga. Tijekom posljednjih dvadeset godina svjedoci smo postupnog slabljenja zaštite potrošača u ime podrške slobodnim i učinkovitim tržištima. Neuspjeh takvog pristupa kreditnom tržištu sada je očigledan. Ova kriza nije nastala zbog omogućavanja pristupa kreditiranju građanima s nižim prihodima, nego zbog toga što su toj skupini građana bili nuđeni isključivo *neodgovorni* kreditni proizvodi, uz istovremeno zanemarivanje zaštite njihovih dugoročnih interesa na tržištu.

Pozivamo vlade širom Europe da:

1. **unaprijede raspoloživu pomoć kućanstvima koja kasne s otplatom hipotekarnih kredita putem**
 - a. osnivanja, u suradnji s industrijom financijskih usluga, "interventnog fonda" namijenjenog kućanstvima iz kojega bi se sredstva koristila za pomoć zajmoprimcima u restrukturiranju hipotekarnih kredita do podnošljivih iznosa rata i kamata tijekom narednih pet do deset godina
 - b. davanja ovlasti sudovima za obustavu ovrha nad domovima te za restrukturiranje otplata hipotekarnih kredita korištenjem sredstava iz "interventnog fonda"
2. **poboljšaju sudsku zaštitu korisnika kredita bez jamstava, putem**
 - a. omogućavanja korisnicima kredita da na vlastiti zahtjev ostvaruju pravo na privremeni moratorij na ovrhe u razdoblju do jedne godine, temeljem sudske odluke
 - b. sprječavanja davatelja kredita bez jamstava u provođenju ovrha nad domovima
3. **osiguraju primjereno pružanje usluga savjetovanja prezaduženih građana** donošenjem i primjenom nacionalnih programa za savjetovanje prezaduženih građana uz aktivnu suradnju s organizacijama potrošača i građanskim organizacijama. Program treba biti pripremljen na temelju neovisnih istraživanja o potražnji i ponudi pružanja usluga savjetovanja prezaduženih te trenutnih izvora financiranja savjetodavnih usluga.
4. **u dozvole za poslovanje banaka i kreditnih institucija uključe obavezu davatelja kredita da građanima s nižim primanjima omoguće pristup odgovornim kreditnim proizvodima**, prema kojoj bi davatelji kredita bili obavezni na propisani način izvještavati javnost o udovoljavanju takvoj svojoj obvezi.
5. **unaprijede upravljanje kreditnim tržištima uz aktivno uključivanje potrošača, putem**
 - a. uključivanja predstavnika organizacija potrošača i građanskih organizacija u ključna politička i nadzorna tijela na globalnoj, europskoj i nacionalnim razinama
 - b. pružanja financijske podrške koja će organizacijama potrošača i građanskim organizacijama omogućiti sudjelovanje u trajnom dijalogu s regulatorima i industrijom financijskih usluga na globalnoj, europskoj i nacionalnim razinama.

6. **Utvrdde kvazi-stečajni postupak za banke** prema kojem bi se umjesto izravne primjene načela "preveliki za propast" državi tijekom intervencije dalo pravo mijenjanja menadžmenta, rješavanja potraživanja i zaštite javnog interesa u financijskim institucijama koje propadaju, bez štete po dobro funkcioniranje bankarskog sustava na tržištima. Državna jamstva i potpore bankama treba davati jedino pod uvjetom da se obvežu na odgovorno poslovanje s potrošačima te povrat novca kada više ne bude potreban za očuvanje banke od propasti.

Potpisano 13. studenog 2008.

Profesor Udo Reifner
predsjedavajući
Europske koalicije za odgovorno kreditiranje

Deklaraciju su 13. studenog 2008. na 8. međunarodnoj konferenciji o financijskim uslugama "Odgovorno kreditiranje" održanoj u Londonu potpisali predstavnici organizacija za zaštitu korisnika financijskih usluga iz 20 zemalja, među njima i predstavnik Udruge za planiranje osobnih financija "Život u plusu" iz Hrvatske. Prikupljen je i niz potpisa nakon kojih je bila nužna formalna procedura potvrde potpisa. Proces potpisivanja deklaracije nastavlja se i nakon konferencije.

Za više informacije posjetite: www.responsible-credit.net